Organizace práce zdravotnického týmu

Mgr. Dagmar Maršálková

1.ročník OŠETŘOVATELSTVÍ

Osnova:

- Zdravotnický **tým** a jeho **cíle**
- **Náplň práce** ošetřovatelského týmu
  - Základní **ošet**řovatelská péče
  - **Diag**nosticko-**terap**eutická činnost
  - **Admin**istrativní práce
  - **Příp**ravné a **dokonč**ovací práce
  - **Vých**ovně vzdělávací činnost
- **Postavení sestry** v ošetřovatelském týmu (**kompetence**)
- **Řídicí funkce sester**
- **Organizační systémy** práce ošetřovatelského týmu (funkční,skupinový, s.primárních s.)
- **Zajištění nepřetržitého provozu** ošetřovací jednotky (dopol.,odpol,noční služba)
- **Předávání služby** v ošetřovatelském týmu (písemné,ústní)
- **Léčebný řád,práva pacientů**

Cíle - žák:

- **Vysvětlí**, jaké jsou hlavní **cíle** zdravotnického **týmu** ve vztahu k P/K
- **vyjmenuje** **členy zdravotnický tým**?
- **Vypíše/řekne** pracovní činnosti, **které provádí sestra během dopolední služby**. Jednotlivé činnosti následně **rozdělí** **podle toho, do jaké kategorie pracovní nápně spadají**
- **Vyjmenujte,** jaké informace o P/K jsou předávány během ústního předání služby
- **Vytvoří schéma** hierarchie řídicích funkcí sester pro Oblastní nemocnici Příbram.

Zdravotnický tým

- OJ = skupina zdravotnických pracovníků = z.tým
- **různé profese**?
  - ……
  - ……

- lékařů, všeobecných a praktických sester, sanitářů, ošetřovatelů, fyzioterapeutů, nutričních terapeutů a další zdravotnických profesí

CÍLE TÝMU:

- **Poskytování kvalitní péče = standarty** = odbornost + bezpečí
- **Podpora a obnova zdraví**
- **Prevence nemocí a komplikací**
- **Spolupráce** mezi jednotlivými členy týmu = komplexnost
- **Vzdělávání P/K**
- **Respektování individuality** P/K
- **Podpora bezpečného prostředí** (dezinfekce,ochrana údajů,identifikace……)
- **Kontinuita=návaznost** péče
- **Celoživotní vzdělávání+zlepšování** kvality a efektivity péče

Ošetřovatelský tým

- součást zdravotnického týmu = největší část
- Stará se o P/K a zajišťuje jim komplexní ošetřovatelskou péči
  - **sestry** s různou úrovní vzdělání
  - **ošetřovatelé a sanitáři**

Náplň práce ošetřovatelského týmu
1.**Základní ošetřovatelská péče**

- **zajištění základních potřeb** P/K, které si kvůli svému zdravotnímu stavu **nemůže** obstarat **sám**
  - z důvodu nemoci nebo úrazu
- **ZOPAKUJTE ZÁKLADNÍ POTŘEBY**……..
  - • péče o hygienu P/K • péče o lůžko • zajištění správné výživy • pomoc při vyprazdňování • péče o spánek, odpočinek a vytváření pocitu jistoty a bezpečí • podpora sociálního kontaktu

Náplň práce ošetřovatelského týmu
2.**Diagnosticko-terapeutická činnost**

- = všechny **úkony**, které pomáhají při **stanovení diagnózy a při léčbě** P/K
  - **–?????**
  - – příprava P/K na lékařská vyšetření
  - – péči o P/K po vyšetření
  - – odběr biologického materiálu (např. krev nebo moč)
  - – sledování fyziologických funkcí
  - – podávání léků různými způsoby
  - – přípravu P/K na operaci • péči po operaci • převazy ran
  - – rehabilitační péči

Náplň práce ošetřovatelského týmu

3. **Administrativní práce**

- = **vedení veškeré dokumentace o P/K během jeho hospitalizace (** digitalizace)
- **vedení ošetřovatelských záznamů**, které obsahují informace o zdravotních problémech P/K a o tom, jak se je členové ošetřovatelského týmu snaží řešit
- **význam** záznamu = **sledování zdravotního stavu** P/K , **zdroj informací** v případě překladu P/K na jiné oddělení nebo jeho propuštění, **právní ochrana**

  - vedení ošetřovatelských záznamů
  - vyplňování a odesílání žádanek na různá vyšetření
  - objednávání stravy
  - objednávání léčiv • objednávání zdravotnického materiálu
  - hlášení počtu nemocných
  - žádosti o převoz P/K sanitkou
  - žádosti o drobné opravy na ošetřovací jednotce
  - …….

Náplň práce ošetřovatelského týmu
4.Přípravné a dokončovací práce

- ošetřovatelé nebo sanitáři, sestry
  - **předsterilizační p**říprava nástrojů
  - **péče o lůžko** po odchodu nemocného
  - příprava potřebných nástrojů a pomůcek pro různé ošetřovatelské, diagnostické a léčebné postupy
  - péče o pomůcky a prostředí – **úklid**, mechanická očista, **dezinfekce**
  - **doplňování spotřebního m**ateriálu (např. rukavice, obvazový materiál, emitní misky, injekční jehly a stříkačky, odběrové zkumavky)¨
  - …….

Náplň práce ošetřovatelského týmu

5.Výchovně vzdělávací činnost

- **edukace P/K** a jejich rodin, např. v oblasti péče o chronické rány, o aplikaci inzulinu či nízkomolekulárních heparinů nebo o používání kapesních inhalátorů
- **příprava edukačních materiálů** (např. brožury nebo instruktážní videa)
- odborné **vedení studentů** během jejich praxí na odděleních
- **zaškolování nových kolegů** v rámci adaptačního procesu
- **publikování** odborných článků v profesních časopisech
- **vystupování** na odborných konferencích

Postavení sestry v ošetřovatelském týmu - KOMPETENCE

- **Kompetence sester** jsou dány vyhláškou č. **55/2011 Sb**.,
- O činnostech zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků.

- Praktická sestra
- Všeobecná sestra

Postavení sestry v ošetřovatelském týmu

Praktická sestra

- **pod odborným dohledem** nebo přímým **vedením** všeobecné sestry či lékaře
- provádí **základní ošetřovatelské úkony**
  - sledování fyziologických funkcí
  - podávání léků (mimo radiofarmak a léčiv podávaných intravenózně)
  - aplikaci injekcí
  - odběry krve a biologického materiálu
  - převazování nekomplikovaných chronických ran
  - ošetřování stomií
  - péči o periferní žilní kanyly a močové katetry
  - zavádění inhalační a kyslíkové terapie

Všeobecná sestra

- vykonává **komplexní ošetřovatelskou péči samostatně, bez odborného dohledu**
  - podávání léků intravenózně
  - aplikace injekcí
  - aplikace infuzní terapie
  - ošetřování akutních ran
  - zavádění močových katetrů (ženy, muži-specializace)
  - zavádění periferní žilní kanyly
  - ošetřování centrální žilní kanyly
  - + základní ošetřovatelské úkony

Řídicí funkce sester

- **Hlavní sestra ⇨vrchní sestra ⇨staniční sestra**
- https://www.nemocnicepribram.cz/kontakty/vedeni-nemocnice
- https://www.nemocnicepribram.cz/oddeleni

Příklad:

- Hlavní sestra - Mgr. Veronika Holobradová Ráczová, DiS.
- Mgr. Radka Kubová - Vrchní sestra - Interní oddělení - Interní oddělení
- https://www.nemocnicepribram.cz/oddeleni/369-interni-oddeleni/371-luzkova-cast
- Každá „stanice“ - jednotka – oddělení interního odd. má staniční sestru

HLAVNÍ SESTRA

- **řídicí funkce v rámci ošetřovatelství** v nemocnici či zdravotnickém zařízení
- **zodpovědná za celkové řízení ošetřovatelské péče v celém zdravotnickém zařízení**

  - Plánování a **řízení ošetřovatelských procesů** – podílí se na tvorbě dlouhodobých strategií ošetřovatelské péče a **plánování personálních kapacit**
  - Zajišťuje, aby byly **dodržovány standardy** kvality a efektivity poskytované péče
  - Dohlíží na kvalitu péče – **sleduje a kontroluje úroveň poskytované ošetřovatelské péče** v rámci nemocnice, vyhodnocuje její kvalitu
  - **Personální řízení** – spolupracuje při výběru a zaškolování nového zdravotnického personálu
  - **Finanční řízení** – zodpovídá za správné využívání finančních zdrojů přidělených na ošetřovatelskou péči
  - **Zajišťuje vzdělávání a profesní rozvoj** – dohlíží na celoživotní vzdělávání ošetřovatelského personálu a podporuje jejich profesní rozvoj

Vrchní sestra

- vede ošetřovatelský personál na úrovni konkrétního oddělení nebo několika oddělení v nemocnici
- náplň práce:
  - řízení provozu ošetřovatelského týmu (organizuje práci ošetřovatelského týmu na konkrétním oddělení)
  - **kontrola a zajištění kvality péče** – sleduje, zda je na oddělení poskytována péče **v souladu s požadavky zákonů a interních pravidel**, je zodpovědná za dohled nad **dodržováním hygienických standardů a správného ošetřovatelského postupu**
  - **personální vedení** – je zodpovědná za personální agendu na oddělení, **zaškolování** nových zaměstnanců a **hodnocení** práce podřízených
  - **komunikace s vedením** nemocnice – podává pravidelné zprávy hlavní sestře a dalším členům vedení nemocnice o fungování oddělení
  - **zajištění plynulého provozu** oddělení – ve spolupráci se staniční sestrou zajišťuje, že na oddělení je vždy dostatek všeho materiálu a pomůcek

Staniční sestra

- zodpovědná **za každodenní chod ošetřovatelského týmu na konkrétní stanici (oddělení)**
- Náplň práce staniční sestry zahrnuje:
  - organizaci každodenního provozu – zajišťuje organizaci práce zdravotnického personálu na oddělení, řídí **přidělování P/K jednotlivým sestrám a dohlíží na plnění každodenních úkolů, je zodpovědná za plánování směn**
  - dohled nad ošetřovatelskou péčí – **kontroluje, zda jsou dodržovány ošetřovatelské standardy a postupy**, a dbá na **správné vedení zdravotnické dokumentace**
  - **Komunikaci s P/K a jejich rodinami** – jedná s P/K a jejich rodinnými příslušníky, odpovídá na dotazy týkající se ošetřovatelské péče
  - **Vedení týmu** – je přímo zodpovědná za **vedení sester a nižšího zdravotnického personálu** na stanici, dbá na efektivní spolupráci mezi členy týmu a na jejich profesní rozvoj
  - **Zajištění materiálního vybavení** – má na starosti zásobování oddělení potřebnými léky, materiálem a pomůckami

Zajištění nepřetržitého provozu ošetřovací jednotky

- kontinuální – navazující péče o P/K vyžaduje efektivní plánování směn a zajištění přítomnosti zdravotnického personálu 24 hodin denně

- dopolední, odpolední, noční služba

SLUŽBY - dopolední služba

Dopolední služba - nejvytíženější - probíhá řada lékařských vyšetření, vizit, konzilií a plánovaných ošetřovatelských úkonů

- plánované příjmy nových P/K, překlady mezi odděleními a propouštění P/K.
- Činnosti praktické sestry v dopolední službě:
  - **Hygienická péče** – ve spolupráci se sanitáři nebo ošetřovateli – pomáhá P/K s ranní hygienou, upravuje a vyměňuje ložní prádlo, pomáhá P/K při oblékání, asistuje jim při přesunu do koupelny nebo na toaletu,polohování
  - **Odběry** biologického materiálu
  - **Podávání léků**
  - **Měření životních funkcí** – monitoruje základní životní funkce P/K, krevní tlak, teplotu, puls a saturaci krve kyslíkem, hodnoty zaznamenává do zdravotnické dokumentace a předává informace lékaři.
  - **Podávání stravy** – ve spolupráci se sanitáři nebo ošetřovali – zajišťuje podávání snídaně a oběda P/K, v případě P/K, kteří nejsou schopni sami jíst, asistuje při krmení.
  - **Příprava na vizitu** – připravuje P/K na vizitu a zajišťuje, aby byly všechny potřebné informace a dokumenty k dispozici pro lékaře, asistuje během vizity a **následně plní ordinace lékaře**
  - **Administrativní činnosti** – má na starosti základní vedení ošetřovatelské dokumentace
  - **Přijímání a propouštění** P/K – provádí příjmy nových P/K, zajišťuje přípravu P/K na překlad na jiné oddělení nebo propuštění P/K do domácí péče, komunikuje s jejich rodinnými příslušníky a zajišťuje správné vyplnění dokumentace

SLUŽBY – odpolední s.

- Sestry pokračují v plnění ordinací lékaře, připravují pacienty na vyšetření plánovaná na následující den
- Na chirurgických odděleních probíhá také předoperační příprava
- Na konci odpolední směny probíhá ústní i písemné předání služby

- **Činnosti praktické sestry v odpolední službě:**
  - **Podávání stravy** – zajišťuje podávání stravy P/K, kteří nejsou schopni se sami najíst
  - **Hygienická péče** – je-li potřeba, zajišťuje dopomoc při hygieně a vyprazdňování, provádí také polohování P/K, aby se předešlo vzniku proleženin
  - **Podávání léků** a sledování účinků podaných léků.
  - **Měření životních** funkcí – provádí měření krevního tlaku, teploty a dalších základních životních funkcí
  - Předoperační příprava – zajišťuje přípravu pacienta před operací, např. dohlíží na dodržení správných dietních opatření, vyprázdnění pacienta a přípravu operačního pole (např. oholení místa plánované operace)
  - Příprava na vyšetření plánovaná na následující den
  - …….

SLUŽBY – noční s.

- na oddělení je méně personálu, a proto mají zdravotníci větší odpovědnost za zajištění klidného průběhu noci
- Kromě standardní péče může během noční směny probíhat i akutní příjem pacientů

- Činnosti praktické sestry na noční směně:
  - **Zajištění klidného prostředí** – zajišťuje klid na oddělení, kontroluje, zda jsou P/K v pořádku, pravidelně monitoruje jejich stav, aby mohli nerušeně odpočívat
  - **Noční hygienická péče** – zajišťuje hygienu P/K, kteří vyžadují pomoc při vyprazdňování, provádí polohování P/K, aby se předešlo vzniku proleženin
  - **Podávání nočních léků** – připravuje a podává léky pacientům podle ordinace lékaře, nejčastěji léky na spaní a na léčbu bolesti
  - **Monitorování životních funkcí** – pravidelně měří krevní tlak, teplotu a další životní funkce P/K, u nichž je to nutné
  - …….

Předávání služby- **Písemné předání**

- = **formální dokumentace**, která zajišťuje záznam o aktuálním stavu P/K a provedených ošetřovatelských úkonech
- má **právní charakter** a může sloužit jako záznam o poskytované péči, který je uchováván
- **Zdroj pro revize a kontrolu péče**

- Písemné hlášení obvykle obsahuje tyto údaje:
  - **datum** a druh směny
  - **jména členů** ošetřovatelského **týmu**, kteří byli na dané směně přítomni, jména lékařů konajících službu
  - **počet P/K na ošetřovací jednotce**
  - **přehled o přijatých, přeložených, propuštěných** a zemřelých P/K
  - **informace o proběhlých vyšetřeních** nebo vyšetřeních, která jsou plánována (např. endoskopie, CT, MRI)
  - **předoperační příprava** – informace o pacientech, kteří jsou připravováni na operaci, včetně stavu jejich přípravy (lačnění, hygienická opatření, podání premedikace)
  - **závažné informace** o P/K – důležité informace, které vyžadují zvýšenou pozornost ošetřovatelského personálu, např. **zvýšený hygienický režim u infekčních** P/K, **riziko pádu** zejména u starších nebo oslabených P/K, **možná agrese** ze strany P/K (s duševními poruchami, pod vlivem omamných látek aj.)
  - **záznam o zvýšeně sledovaných lécích** – léčivech, která vyžadují přesnou evidenci a kontrolu kvůli jejich možným nežádoucím účinkům a riziku předávkování (např. **opioidy**)

Předávání služby - **Ústní předání**

- **v pracovně sester**, nebo přímo **u lůžka** P/K
- cíl = předat směně kompletní a aktuální informace o P/K a mohla na základě toho bez problémů navázat na péči poskytovanou předchozí směnou.
- Obsah = **informace o stavu** jednotlivých P/K, jejich léčbě a speciálních **potřebách**
- Ústní předání obsahuje informace:
  - základní diagnóza P/K a **důvod přijetí**
  - **vedlejší diagnózy**, které mohou ovlivnit léčbu, např. chronická onemocnění jako cukrovka, vysoký krevní tlak
  - informace **o alergiích** – zejména alergie na léky, potraviny, dezinfekční prostředky nebo materiály (např. latex)
  - **dietní režim** – druh diety, nutnost sledování bilance tekutin a přijaté stravy
  - **hodnoty fyziologických funkcí**, zejména jejich odchylky od normy
  - **cévní vstupy** – stav cévních vstupů, umístění periferních kanyl, centrálních venózních katetrů nebo jiných katetrů, které jsou nutné pro podávání léků či infuzí, sestra také upozorní na případné problémy, jako jsou známky infekce nebo neprůchodnost
  - **způsob vyprazdňování** – informace o tom, jakým způsobem se P/K vyprazdňuje, zda má zavedený močový katetr, případně druh a délku zavedení, dále informace týkající se vyprazdňování stolice včetně patologií při vyprazdňování
  - **podávání léků** – informace o tom, jaké léky P/K dostává, včetně dávkování a času podání, sestra se zaměřuje na důležité léky, např. opioidy, inzulin, antibiotika nebo antikoagulancia, příchozí směna musí vědět, kdy byly léky naposled podány a kdy je třeba aplikovat další dávku
  - **plánovaná vyšetření a úkony** – např. odběry krve, rentgenová vyšetření, ultrazvuk nebo jiná diagnostická vyšetření, plánované zákroky, převazy ran nebo příprava pacienta na operaci
  - **psychický sta**v P/K – informace o tom, zda je P/K klidný, úzkostný, zmatený nebo vykazuje známky deprese či agrese, to pomáhá nově příchozímu týmu lépe se připravit na případné zvládání P/K psychických potřeb
  - **stupeň soběstačno**sti – zda nemocný potřebuje pomoc při chůzi, osobní hygieně, oblékání nebo krmení
  - **stav kůže a nutnost polohování** – zda má P/K proleženiny nebo hrozí riziko jejich vzniku, nutnost pravidelného polohování, další informace týkající se pokožky P/K
  - **zvýšený hygienický režim** – instrukce o používání osobních ochranných pracovních prostředků (ochranný oděv, roušky) a o zvláštních hygienických opatřeních na oddělení při výskytu infekčních onemocnění
  - informace o rodinných příslušnících

Úkoly k opakování učiva

- **Vysvětlete**, jaké jsou hlavní **cíle** zdravotnického **týmu** ve vztahu k P/K
- **Kdo tvoří zdravotnický tým**?
- Ve skupinkách **vymyslete** co nejvíce pracovních činností, **které provádí sestra během dopolední služby**. Jednotlivé činnosti následně **rozdělte podle toho, do jaké kategorie spadají**
- **Vyjmenujte,** jaké informace o P/K jsou předávány během ústního předání služby
- **Vytvořte schéma** hierarchie řídicích funkcí sester pro Oblastní nemocnici Příbram.

Informační zdroje:

- ČÍKOVÁ,Z. a kolektiv. Ošetřovatelství pro 1. ročník, GRADA Publishing 2025, ISBN 978-80-271-5683.2.

- https://www.nemocnicepribram.cz/kontakty/vedeni-nemocnice
- https://www.nemocnicepribram.cz/oddeleni
- https://www.nemocnicepribram.cz/o-nas/nemocnicni-ombudsman/prava-pacientu
- https://www.nemocnicepribram.cz/data/459.pdf
- https://www.nemocnicepribram.cz/pro-pacienty-a-navstevy/informovane-souhlasy